

Súd: Krajský súd Košice  
Spisová značka: 8CoP/45/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7219202210  
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2020  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová  
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7219202210.4

## Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu JUDr. Moniky Gécióvej, PhD. a Mgr. Miloša Greguša vo veci starostlivosti súdu o maloletého G. L. nar. XX.X.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice dieťaťa rodičov: E. T. nar. X.X.XXXX bývajúcej v R. č.d. XXX zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom so sídlom Advokátskej kancelárie na Štefánikovej ul. č. 14 v Bratislave a G. L. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v L. - G. č. XXXX zastúpeného advokátkou JUDr. Karin Juhásovou so sídlom Advokátskej kancelárie na Húskovej ul. č. 19 v Košiciach v konaní o návrhu otca na nahradenie súhlasu matky s vystaňovaním maloletého o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 11.10.2019 č.k. 19P/46/2019 - 477 takto

### rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

### odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom udelil otcovi súhlas s vystaňovaním mal. G. nar. XX.X.XXXX do Španielska a jeho prihlásením na plnenie povinnej školskej dochádzky formou osobitného spôsobu. Zamietol návrh matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti a zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II z 15.11.2017 č.k. 41P/123/2014-1065 v časti úpravy styku matky s maloletým tak, že matka je oprávnená realizovať styk s maloletým elektronicky prostredníctvom aplikácie Skype, alternatívne inou formou video hovoru, na ktorej sa rodičia písomne dohodnú, každý pondelok a štvrtok v párnom kalendárnom týždni od 20.00 hod. do 21.00 hod., každý utorok, piatok a nedeľu v nepárnom kalendárnom týždni od 20.00 hod. do 21.00 hod., a to bez prítomnosti otca. Zároveň je matka oprávnená stykať sa s maloletým formou osobného styku, a to každý kalendárny rok od prvej stredy po začatí zimných prázdnin od 9.00 hod. do najbližšieho pondelka do 12.00 hod., každý kalendárny rok od 10.7. od 9.00 hod. do 10.8. do 18.00 hod.. Otec je povinný maloletého v čase začatia osobného styku matke odovzdať v mieste jej bydliska. Matka je povinná po skončení určenej doby styku maloletého otcovi odovzdať v mieste jej bydliska. Obaja rodičia sú povinní vzájomne si oznámiť nemožnosť realizácie styku v prípade elektronickej formy najneskôr deň vopred, v prípade osobného styku najneskôr 7 dní vopred, a to formou SMS na telefónne číslo, ktoré sú rodičia povinní navzájom si oznámiť do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Rodičia sú zároveň povinní do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku navzájom si oznámiť údaje prostredníctvom ktorých je možné realizovať styk elektronicou formou.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a ust. § 62 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Namietala, že konajúci súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorá má za následok jeho nepreskúmateľnosť. Uviedla, že

povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 220 ods. 2 CSP znamená právo účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa strane odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. V dôsledku absencie uvedených základných náležitostí riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je napadnutý rozsudok nepreskúmateľným a arbitrárnym rozhodnutím a takýmto konaním súdu jej bolo odňaté právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo znamená, že jej bolo odňaté právo konať pred súdom. Na podporu svojich tvrdení poukázala na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo 106/2010 zo dňa 15.7.2010, sp.zn. 2 Cdo 238/2008 zo dňa 30.11.2009 a sp.zn. 5 M Cdo 10/2012 zo dňa 15.10.2012. Ďalej namietala, že konajúci súd riadne neoboznamoval účastníkov konania s listinnými dôkazmi. Poukázala na to, že od posledného pojednávania 31.5.2019 boli otcom do spisu založené viaceré podania týkajúce sa jednak plnenia školskej dochádzky maloletého na Slovensku ako aj v Španielsku a taktiež fotografie otcovho bytu v H., ktorými sa snažil preukázať vyhovujúce podmienky bývania. Konštatovala, že súd prvej inštancie vyzval otca, aby do 30.8.2019 doložil preklad predmetných listín v španielskom jazyku, no následne ju s ďalšími podaniami otca neoboznámil, a to ani po jej výzve, v ktorej súd žiadala o oznámenie, ktoré dôkazy plánuje vykonať na najbližšom pojednávaní. V tejto súvislosti poukázala na to, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie (I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 182/13, II. ÚS 148/2014, II. ÚS 32/2016). Zdôraznila, že súd prvej inštancie neoboznámil pred rozhodnutím vo veci samej účastníkov konania s obsahom súdneho spisu, čo je v rozpore s ust. § 204 CSP. Ďalej poukázala na to, že otec k návrhu pripojil viaceré listiny v španielskom jazyku, ktoré neboli úradne preložené, preto sa k daným listinám nemohla vyjadriť. Konštatovala, že súd prvej inštancie nariadením neodkladného opatrenia jednak zo dňa 3.7.2019 ako aj zo dňa 2.9.2019 v podstate prejednal ako hodlá rozhodnúť vo veci samej, teda nariadením bezprecedentných neodkladných opatrení neprimerane zvýhodnil postavenie otca na úkor jej rodičovských práv a práv mal. G., keď dal otcovi možnosť ovplyvňovať rozhodovanie maloletého priamo na Kanárskych ostrovoch, čo sa odrazilo aj počas rozhovoru maloletého so psychológom dňa 16.8.2019. Vzhľadom na uvedené jej súd prvej inštancie znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ďalej namietala, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutočný stav veci a rozhodol v rozpore s najlepším záujmom maloletého. Vyslovila presvedčenie, že súdom určený rozsah styku s maloletým je v priamom rozpore s právom dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov (§ 24 ods. 4 poslednej vety Zákona o rodine), ako aj porušením jej rodičovských práv. Súdom určený rozsah styku považuje za nedostatočný a nevykonateľný, pretože konajúci súd upravil styk každý kalendárny rok po začatí zimných prázdnin, pričom v odôvodnení neuviedol, či sa má začiatok styku určiť podľa zimných prázdnin španielskeho harmonogramu alebo slovenského. Na podporu svojich tvrdení citovala z rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach, sp.zn. 8CoP/351/2016 zo dňa 28.4.2017 a sp.zn. 8CoP/65/2016 - 481 zo dňa 25.8.2016. Povinnosťou konajúceho súdu bolo dôsledne skúmať aj nové bytové podmienky na strane otca. V tejto súvislosti namietala, že súd vychádzal pri rozhodovaní len z tvrdení otca a z výpovedí svedkov, ktorí sú od otca finančne závislí, pričom ona navrhovala, aby si súd na zistenie skutočného stavu veci zabezpečil vyjadrenie miestneho orgánu sociálnoprávnej ochrany detí o bytových pomeroch otca v M. D.. Poukázala na to, že svedkyňa H. I. vyvrátila tvrdenie otca, že maloletý má v apartmáne otca v M. D. zabezpečenú vlastnú detskú izbu tak, ako to otec prezentoval počas celého konania. Z výpovede svedkyne vyplynulo, že maloletý bude musieť svoju detskú izbu zdieľať s 57 ročnou ženou, ktorá sa, podľa tvrdenia maloletého, kúpe nahá s maloletým vo vani, pri utieraní ho bozkáva po rôznych častiach tela a zároveň mu hovorí, že je jej zlatičko a pupátko. Otázkou, či predmetným nevhodným správaním H. I. neprichádzalo k sexuálnemu zneužívaniu maloletého, sa zaoberalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach v konaní ČVS: ORP-1140/2-VYS-KE-2016. K prešetreniu bytových pomerov mal súd pristúpiť aj z dôvodu, že otec vo svojom návrhu uvádzal, že sa s maloletým bude zdržiavať na adrese K. XC, G. K. X, XXXXX M. D. N. I. V. a v konaní zasa tvrdil, že má zakúpený apartmán na adrese G. K. X, XXXXX M. D. N. I. V.. Ďalej namietala, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je koncipované zjavne v jej neprospech, pričom konajúci súd ani raz v odôvodnení rozhodnutia nepoukázal na zjavné zavádzanie a klamanie zo strany otca. Súd prvej inštancie neúplne zistil skutočný stav aj ohľadom finančných pomerov otca, ktorý už od podania návrhu zavádzal súd ohľadom jeho pracovných a podnikateľských aktivít v Las Palmas. Vyslovila presvedčenie, že konajúci súd nedostatočne zistil či je otec vôbec schopný sa v Španielsku užiť a v tejto súvislosti poukázala na to, že otec vo svojom návrhu z 14.3.2019 tvrdil, že vo februári uzatvoril s pani A. E. pracovnú zmluvu s garantovanou mzdou vo výške 25 000 Eur ročne, na základe mal pracovať ako umelecký šperkár s nástupom od 1.3.2019. Následne po jej

upozornení, že predmetná pracovná zmluva je neplatná, otec poprel tvrdenia o pracovnej zmluve a v návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia začal tvrdiť, že podniká v oblasti gastronómie a priložil trojročnú nájomnú zmluvu k nočnému podniku, ktorý mal začať prevádzkovať potom ako ho zrekonštruje. Konštatovala, že otec až po následnej konfrontácii priznal, aké podnikateľské aktivity bude vlastne vykonávať v Las Palmas. Otec počas celého konania pravdivo prezentoval v podstate len svoje nemalé náklady na život v M. D., ako je kúpa apartmánu, uzatvorenie nájomných zmlúv alebo pôžička vo výške 142 000 Eur na rekonštrukciu nočného podniku či galérie, pričom svoje tvrdenia ani o jednom z uvádzaných príjmov riadne nepreukázal, len neustále menil svoje tvrdenia. Zdôraznila, že ona, naproti tomu, má zabezpečenú finančnú stabilitu, pravidelný príjem, vlastnícky podiel na rodinnom dome a nemá žiadne záväzky v podobe pôžičiek. Odvolanie proti výroku o zamietnutí jej návrhu na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti odôvodnila tým, že už v návrhu uviedla, ako bola kontaktovaná pani F. G., bývalou snúbenicou otca, ktorá jej opísala ako sa otec agresívne správal k maloletému. Konštatovala, že v konaní navrhla doplniť dokazovanie výsluchom p. F. G. rod. G., ktorá by potvrdila uvedené skutočnosti, no konajúci súd tento, ako aj iné jej návrhy na doplnenie dokazovania vyhodnotil, bez bližšieho odôvodnenia, ako neúčelné a nehospodárne. Skutočnosťou odôvodňujúcou zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti je v zmysle ust. § 25 ods. 4 Zákona o rodine aj to, že otec jej úmyselne bránil v styku s maloletým, na čo poukázala už v priebehu konania. Ďalej namietala nevykonanie ňou navrhnutého znaleckého dokazovania, ktorý návrh konajúci súd vyhodnotil ako nehospodárny a neúčelný s odôvodnením, že od posledného znaleckého dokazovania v apríly 2017 nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala nariadenie nového znaleckého dokazovania. Tvrdila, že predmetný znalecký posudok z apríla 2017 už nie je aktuálny, preto ho nie je možné v celom rozsahu aplikovať na súčasný stav a zdôraznila, že vykonanie nového znaleckého dokazovania navrhla aj pre zistenie skutočnosti, či maloletý nie je zo strany otca ovplyvňovaný, keď v priebehu pár mesiacov, kedy jej bolo bránené v styku, maloletý zmenil radikálne svoj názor voči nej. Maloletý sa začal vyjadrovať, že mu nebude chýbať, nemá za ním cestovať alebo ho kontaktovať cez telefón, pričom pokiaľ sa riadne realizoval nariadený styk, tak túžil zostať bývať u nej. Z uvedeného dôvodu má obavu, či sa u maloletého nejedná o syndróm CAN. Namietala, že konajúci súd udelil otcovi súhlas na prihlásenie maloletého na plnenie povinnej školskej dochádzky formou osobitného spôsobu, no v odôvodnení neuviedol na základe akého zákonného ustanovenia tak rozhodol. V závere zdôraznila, že vie mal. G. zabezpečiť lepšie podmienky ako otec.

3. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Vo vzťahu k matkou namietanému postupu súdu, ktorý neoboznamoval účastníkov s obsahom listín uviedol, že matka mala vedomosť o všetkých dôkazoch, ktoré boli súčasťou súdneho spisu. Poukázal na to, že matka v podanom odvolaní uviedla, že jej právny zástupca bol nahliadnuť do spisu, z čoho je zrejmé, že sa so všetkými listinnými dôkazmi, ako aj s celým obsahom spisu mal možnosť oboznámiť. Poprel tvrdenie matky, že by listiny, ktoré do konania predložil, neboli preložené do slovenského jazyka. Tvrdil, že zabezpečil preklad podstatných listín, pričom má za to, že je na ťarchu matky, že nevyužila svoje právo vyjadriť sa k predloženým listinným dôkazom a zároveň poukazuje na túto skutočnosť ako na vadu rozsudku, čo je podľa jeho názoru účelové konanie matky s cieľom zabezpečiť si dôvod na podanie odvolania, aj keď jej nikto v konaní vo vyjadrení k predloženým dôkazom nebránil. Nesúhlasil s tvrdením matky, že súd mal vydanými neodkladnými opatreniami zo dňa 3.7.2017 a 2.9.2019 prejednať rozhodnutie vo veci samej a v tejto súvislosti zdôraznil, že návrhmi na vydanie jednotlivých neodkladných opatrení sa domáhal rýchlejšie a neodkladne potrebnej úpravy, ktorá bola v záujme mal. G., pričom riadne osvedčil danosť práva a svoje tvrdenia spoľahlivo preukázal. Z vykonaného dokazovania vo veci samej je možné vyvodiť záver, že nijakým spôsobom súd nezavádzal, pretože všetky ním tvrdené skutočnosti boli riadne preukázané, a to buď listinnými dôkazmi alebo výpoveďami svedkov. Poukázala na to, že vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie pozostávajúce z niekoľkých výsluchov účastníkov a svedkov a viacerých listinných dôkazov, na základe čoho súd prvej inštancie riadne a spoľahlivo zistil skutkový stav a teda nemôžu byť pochybnosti o tom, že by súd rozhodol len na základe skutočností tvrdených v jeho návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia. K ďalšej odvolacej argumentácii matky uviedol s poukazom na ust. 185 ods. 1 CSP, že konajúci súd nebol povinný vykonať všetky matkou navrhnuté dôkazy, pričom v bode 63. odôvodnenia rozsudku riadne vysvetlil, ktoré matkou navrhnuté dôkazy považoval za neúčelné a nehospodárne. Nesúhlasil s tvrdením matky, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, naopak v bode 59. a 60. odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie stručne, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal pri rozhodovaní, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a presvedčivo odôvodnil ako dospel k záveru, že vysťahovanie maloletého do cudziny

je v jeho najlepšom záujme. Vo vzťahu k matkou namietanému rozsahu styku uviedol, že vzhľadom k tomu, že maloletý bude žiť v zahraničí, ide pomerne o rozsiahly styk, pričom matka ani v minulosti nedodržiavala súdom upravený styk, čo v konaní sama priznala. Vyslovil presvedčenie, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil záujem matky o maloletého ako fiktívny a deklarovaný len slovne. Ďalej uviedol, že za účelom preukázania svojich finančných pomerov a pracovných možností, predložil do konania všetky potrebné povolenia na výkon podnikateľskej činnosti v Španielsku, nájomnú zmluvu na prenájom obchodných priestorov, preukázal dostatočnú finančnú hotovosť, vlastnícke právo k bytu a pod.. K matkou tvrdenému spoluvlastníckemu podielu na nehnuteľnosti uviedol, že v súvislosti s vlastníckym právom matky k spoluvlastníckemu podielu k nehnuteľnostiam v R. sa na Okresnom súde Michalovce vedie súdne konanie o vrátenie daru iniciované jej bývalým manželom. Zároveň matka, jej sestry a syn v čestných vyhláseniach uviedli, že matka nemá v predmetnej nehnuteľnosti vytvorené vhodné zázemie, pretože jej bývalý manžel vyhradil na užívanie len nevyhnutné priestory, z ktorého dôvodu matka často odchádza z domu a zdržiava sa u svojich sestier. Z uvedených dôkazov nesporne vyplýva, že medzi matkou a jej bývalým manželom sú vážne narušené medziľudské vzťahy, ktoré eskalujú najmä z dôvodu, že obaja žijú na rovnakom mieste, preto súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že takéto prostredie nie je vhodným pre mal. G.. Zdôraznil, že sa o maloletého stará od jeho narodenia a samostatne (bez prítomnosti matky) od času, kedy mal maloletý dva a pol roka, pričom plnohodnotne zabezpečuje všetky jeho potreby a starostlivosť. O silnom citovom vzťahu medzi ním a maloletým svedčí aj niekoľko výsluchov maloletého, z ktorých vyplýva, že dieťa je na neho silno citovo naviazané a nevie si predstaviť ich odlúčenie. Maloletý bol vypočutý aj za prítomnosti psychologičky RPPS úradu, PhDr. U., pričom táto u maloletého nezistila matkou tvrdený syndróm CAN, naopak zo správy ÚPSVaR vyplýva, že dieťa je spokojné a vyrovnané. Vyslovil názor, že matka v konaní nepreukázala splnenie materiálnych podmienok pre zverenie dieťaťa do jej starostlivosti, pretože počas celého konania mala sama existenčné problémy, bola nezamestnaná, následne si našla zamestnanie 60 km od miesta jej bydliska, pričom ani túto tvrdenú skutočnosť nepreukázala predložením pracovnej alebo inej zmluvy.

4. Matka v odvolacej replike zotrvala na podanom odvolaní a tvrdenia otca označila za nezodpovedajúce skutočnosti. Zotrvala na stanovisku, že konajúci súd pred rozhodnutím vo veci samej neoboznámil účastníkov s obsahom spisu, a že otcom predložené španielske listiny boli predložené buď bez úradného prekladu, alebo neboli vôbec preložené do slovenského jazyka. Poprela tvrdenie otca, že by jej bolo umožnené stretávať sa s maloletým aj mimo súdom určeného styku a tvrdila, že otec nedodržiava ani súdom určený styk formou videohovoru prostredníctvom aplikácie SKYPE. Tvrdila, že maloletý sa musí do neskorých večerných hodín zdržiavať s otcom v jeho dielni, pretože jeho opatrovatelka sa od leta nachádza na Slovensku, čo jej maloletý sám oznámil počas vianočných prázdnin. Maloletý taktiež uviedol, že už nemajú učiteľku španielčiny, sťažoval na sa otca, že sa s ním neučí angličtinu ani ďalšie predmety, nechodia s otcom na výlety, čas trávi buď s otcom v dielni alebo s ním chodí na stretnutia, pričom mu chýbajú jeho bratia a kamaráti zo školy. Otec maloletému zabezpečuje stravu z bufetov alebo donáškou jedla do práce. Maloletý v posledný deň pobytu u nej 30.12.2019 veľmi plakal a prosil ju, aby mohol zostať u nej, pretože už nechce odísť späť do Španielska. Z rozprávania mal. dieťaťa tiež vyplynulo, že ho otec zaťažuje problémami, ktoré majú rodičia medzi sebou, a že počas spoločných telefonátov je otec stále prítomný a chce počuť ich rozhovor. Ďalej tvrdila, že sa dňa 22.1.2020 náhodne stretla so svedkyňou pani B. E., ktorá prišla nakúpiť do obchodu kde momentálne pracuje, a tá jej počas obsluhovania potvrdila, že už nedoučuje maloletého a ani otca nesprevádza po španielskych úradoch, keďže už otec nemá dostatok financií a hlavne preto, že sa s otcom nepohodla, pretože sa k nej začal nepekne správať. Pani E. jej potvrdila skutočnosť, že otec nevie zabezpečiť mal. G. starostlivosť akú by malo mať dieťa v jeho veku, je izolovaný od ostatných detí a čas trávi prevažne s otcom v dielni. Ďalej jej pani E. tvrdila, že španielske úrady odmietli prihlásiť maloletého k trvalému pobytu na Kanárskych ostrovoch, pričom bez riadneho prihlásenia na pobyt v zmysle španielskych zákonov je možné sa na území Španielska zdržiavať nepretržite len po dobu troch mesiacov. Otec vraj v Španielsku požiadal tiež p priznanie ďalšieho invalidného dôchodku, ktorú žiadosť odôvodňoval novými zdravotnými diagnózami. Vo vzťahu k vyjadreniam otca uviedla, že v súčasnosti býva v mieste jej pracoviska v Košiciach, kde si prenajala byt, v ktorom má zabezpečené ideálne podmienky na osobnú starostlivosť o jej ďalšie mal. dieťa. Konštatovala, že má od septembra 2019 uzatvorenú riadnu pracovnú zmluvu na dobu určitú do 30.9.2020, ktorú k podaniu priložila. V závere zotrvala na svojom stanovisku, že mal. dieťaťu zabezpečí lepšie podmienky pre výchovu ako otec.

5. Otec v odvolacej duplike zotrval na svojich doterajších vyjadreniach, ktoré zopakoval. Tvrdenie matky, že jej má údaje brániť v styku s maloletým a nedodržiavať Skypové hovory označil za nepravdivé.

Zdôraznil, že dodržal aj ustanovenia o styku podľa rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 11.10.2019 sp.zn. 19P/46/2019 a odovzdal matke maloletého prvú stredu po začatí zimných prázdnin o 9:00 hod., pričom maloletý strávil s matkou týždeň. Poukázal na to, že po dohode s matkou jej maloletého odovzdal a po skončení styku prevzal u jej sestry na sídlisku Dargovských hrdinov v Košiciach, na základe čoho možno predpokladať, že aj keď je matka podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností v R., tieto zrejme nemôže užívať kvôli vysoko konfliktným vzťahom s jej bývalým manželom. Ďalšie tvrdenia matky, v ktorých reprodukovala tvrdenia maloletého a pani B. E. označil za nevierohodné, nepravdivé a rozporuplné. Matka síce do konania predložila pracovnú zmluvu na dobu určitú, ale nijako nepreukázala nájomný vzťah k bytu, ktorý si údajne prenajíma, neuviedla ani adresu, jeho veľkosť alebo výšku nájmu. Vzhľadom na uvedené považuje tvrdenie matky o jej prenajatom byte za nepreukázané a je toho názoru, že matka ani naďalej nemá vytvorené vhodné podmienky pre osobnú starostlivosť o mal. G..

6. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadril.

7. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

8. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

10. Podľa § 391 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a novo rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

11. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 66 CMP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je možné potvrdiť ani zmeniť a je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Predmetom konania na súde prvej inštancie je návrh otca na udelenie súhlasu s vystaňovaním mal. G. do Španielska a návrh matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností.

13. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým návrhu navrhovateľa na udelenie súhlasu s vystaňovaním maloletého do cudziny vyhovel, zamietol návrh matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti a zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II z 15.11.2017 č.k. 41P/123/2014-1065 v časti úpravy styku matky s maloletým.

14. Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal odvolacou námietkou matky, že jej bolo nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu na spravodlivý proces tým, že konajúci súd riadne neoboznamoval účastníkov konania s obsahom spisu a rozhodol na základe listín dôkazov, ktoré neboli úradne preložené do slovenského jazyka, a ku ktorým sa z uvedeného dôvodu nemohla riadne vyjadriť.

15. Podľa § 187 ods. 1 a 2 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

16. Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

17. Podľa § 204 CSP dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

18. Vo všeobecnosti platí, že ak zákon upravuje spôsob vykonania dôkazu, jeho vykonanie je možné iba spôsobom v zákone upraveným. Ak sa tak nestane, nemožno považovať vykonanie dôkazu za uskutočnené, čoho dôsledkom bude, že na dôkaz vykonaný v rozpore so zákonom nie je možné prihliadať. To platí aj pre vykonanie dôkazu listinou. Zákon stanovuje, že dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené. Z uvedeného vyplýva, že súd zisťuje tvrdené a preukazované skutočnosti z listín tak, že sa nimi oboznámi a výsledok tohto postupu uvedie v odôvodnení rozsudku alebo iného konečného rozhodnutia v zmysle § 200 ods. 2 CSP. Spôsob vykonania dôkazu listinou musí vyplývať zo zápisnice o pojednávaní. V zápisnici o pojednávaní musí byť uvedené presné označenie listiny, ktorá bola prečítaná (oboznámená), resp. jej časť. Vykonanie dôkazu oboznámením sa s celým súdnym spisom, resp. iným spisom, nie je správne, pretože nemožno preskúmať, ktoré konkrétne dôkazné prostriedky zo spisu boli použité (R 20/1979).

19. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že otec - navrhovateľ na preukázanie svojich tvrdení predložil podaním doručeným súdu dňa 15.8.2019 listinné dôkazy, a to školský kalendár na rok 2019/2020, vysvedčenie mal. dieťaťa za školský rok 2018/2019, pochvalu od triedneho učiteľa za vzorné správanie zo dňa 28.6.2019, žiadosť o plnenie povinnej školskej dochádzky na škole mimo územia Slovenskej republiky zo dňa 27.6.2019 a ďalšie listiny v španielskom jazyku bez úradného prekladu do jazyka slovenského - informácia o pridelení sociálneho čísla, potvrdenie o podnikaní, pracovné zaradenie, registračné číslo podnikateľa, sociálne číslo podnikateľa, karta zdravotného poistenia, nájomná zmluva (čl. 309 - 320). Súd prvej inštancie takto získané listinné dôkazy predložené účastníkom konania nedoručoval ostatným účastníkom a na prejednanie veci nariadil pojednávanie na deň 11.10.2019, na ktorom vypočul účastníkov konania, vykonal dokazovanie výsluchom svedkov a bez toho, aby vykonal akékoľvek dokazovanie spomínanými listinami vo veci rozhodol rozsudkom. Dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta. Oznámenie obsahu listiny (tzv. konštatovanie listiny) sa uskutočňuje v prípade, ak by obsahnosť údajov zachytených v listine vyžadovala neprímerane dlhý čas na vykonanie dôkazu prečítaním listiny, resp. ak to vo vzťahu k dokazovaným skutočnostiam postačuje. Zo zápisnice o priebehu pojednávania vyplýva, že súd prvej inštancie nepostupoval v zmysle citovaného ust. § 204 CSP a dôkaz listinami predloženými otcom 15.8.2019 (č.l. 397 až 320 spisu) ich prečítaním ani oznámením ich obsahu nevykonal (dokazovanie nebolo vykonané žiadnou z listín), pričom v odôvodnení rozsudku sa na tieto dôkazy odvolával a vychádzal z ich obsahu (viď bod. 59 odôvodnenia). Zároveň je potrebné na základe obsahu spisu konštatovať, že tieto listiny, predložené súdu prvej inštancie dňa 15.8.2019, neboli účastníkom v priebehu konania doručené, preto bolo potrebné dôkaz listinou vykonať na pojednávaní 11.10.2019 (verejné vyhlásenie rozsudku), k čomu ale nedošlo.

20. Takýto nesprávny postup, kedy súd prvej inštancie vo veci rozhodol bez toho, že by vykonal dokazovanie a umožnil účastníkom konania sa k dokazovaniu vyjadriť, bolo potrebné považovať za vadu konania, ktorá podľa názoru odvolacieho súdu mala za následok odňatie možnosti účastníka konania konať pred súdom, ktorá je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 13.2.2019 sp. zn. 8 Cdo 50/2018 konštatoval, že pokiaľ súd svoje rozhodnutie založí na výsledkoch dokazovania, ktoré nevykonal, resp. dôkazy, z ktorých pri svojich rozhodnutiach vychádzal, nevykonal v súlade so zákonom, jeho procesný postup bol nesprávny a konanie trpí vadou uvedenou v § 420 písm. f) CSP.

21. Podľa článku 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

22. Podľa článku 4 vety prvej Základných princípov CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania.

23. Podľa článku 6 Základných princípov CSP strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany

okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

24. Podľa § 155 ods. 1 CSP každý má právo konať pred súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie. Súd je povinný stranám zabezpečiť rovnaké možnosti uplatnenia ich práv. S prihliadnutím na povahu a okolnosti veci priberie súd tlmočníka.

25. V hore citovaných zákonných ustanoveniach je premietnutý jeden zo základných princípov, ktorými je ovládané súdne konanie, a to princíp rovnosti, ktorý vyjadruje skutočnosť, že účastníci musia stáť pred súdom v rovnom postavení, bez toho aby bola jedna alebo druhá strana akokoľvek procesne zvýhodnená. Na vykonanie tohto princípu sa preto ukladá súdu povinnosť, aby všetkým účastníkom zabezpečil v priebehu konania rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Okrem iného je súd povinný zabezpečiť, aby mali účastníci konania možnosť rozumieť súdnemu konaniu. Ak sa totiž účastník nemôže plnohodnotne podieľať na konaní, pretože mu nerozumie, nemôže v danom konaní aktívne vystupovať, a nemôže preto ani zodpovedajúcim spôsobom uplatňovať svoje procesné práva a plniť svoje procesné povinnosti.

26. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie hore uvedeným spôsobom nepostupoval a listiny vystavené v cudzom jazyku bez úradného prekladu do jazyka slovenského, ktoré boli do konania predložené otcom dňa 14.3.2019 (čl. 41 až 47), 25.3.2019 (čl. 95 až 101), 31.5.2019 (čl. 173 až 182) a 15.8.2019 (čl. 309 - 320), a ktorým matka nerozumela, akceptoval ako dôkazy o dôležitých skutkových okolnostiach potrebných pre rozhodnutie veci, t.j. o majetkových a pracovných pomeroch otca v Španielsku (bez ich úradného prekladu do jazyka slovenského a ich následného oboznámenia účastníkov z ich obsahom), svojim postupom odňal matke možnosť konať pred súdom.

27. V súvislosti s uvedeným odvolací súd považuje za potrebné prvoinštančnému súdu ozrejmiť aj to, že právo konať pred súdom vo svojom jazyku je možné rozdeliť na: právo na tlmočníka v konaní pred súdom a na právo na preklad písomností v konaní pred súdom. Právne postavenie tlmočníka a prekladateľa upravuje zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z.z. Znalec, tlmočník alebo prekladateľ je fyzická osoba alebo právnická osoba splnomocnená štátom na vykonávanie činnosti podľa tohto zákona, ktorá je a) zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov alebo b) nezapísaná v tomto zozname, ak je ustanovená za znalca, prekladateľa alebo tlmočníka podľa § 15. V prípade súdneho konania však zákon vždy nevyžaduje, aby tlmočníkom či prekladateľom bola osoba, ktorá je zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov. Súd môže za tlmočníka alebo prekladateľa ustanoviť aj takú osobu, ktorá nie je zapísaná v tomto zozname. S týmto ustanovením však musí daná osoba súhlasiť. Ide o situácie, kedy v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba alebo osoba zapísaná v zozname nemôže úkon vykonať, či ak vykonanie úkonu by bolo spojené s nepríjemnými ťažkosťami alebo nákladmi (§ 15 zákona č. 382/2004 Z.z.). V prípade, ak bude táto osoba ustanovená za tlmočníka alebo prekladateľa, úkon v súdnom konaní môže vykonať až vtedy, keď pred súdom zloží sľub podľa § 5 ods. 7 zákona č. 382/2004 Z.z. Z uvedeného potom vyplýva, že súd prvej inštancie mal uznesením na preklad listín v cudzom (španielskom) jazyku v konaní pribrať prekladateľa, a to bezprostredne po tom, čo boli tieto listiny súdu účastníkom predložené, a tak zabezpečiť účastníkom rovnaké možnosti uplatnenia ich práv. Vzhľadom na uvedené je neakceptovateľný postup súdu prvej inštancie, keď na pojednávaní dňa 11.10.2019 zisťoval obsah, resp. sa snažil zabezpečiť stručný preklad listín v cudzom jazyku na čl. 373 až 379 spisu v rámci výsluchu svedkyne, ktorá vyhlásila, že ovláda španielky jazyk tak, ako to vyplýva zo zápisnice o pojednávaní (str. 16).

28. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia zákona, zákonným dôvodom pre zrušenie rozhodnutia okrem iných je i existencia vady konania, ktorá sa prejavila v takom nesprávnom procesnom postupe, ktorým súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v odvolacom konaní. Medzi čiastkové práva, ktoré tvoria obsah práva na spravodlivý proces patrí okrem iných aj právo na rovnosť postavenia účastníkov pred súdom, rovnosť zbraní a právo na spravodlivé prejednanie veci. V danom prípade tým, že súd prvej inštancie nedodrжал zákonný postup a nerešpektoval právo účastníkov konať pred súdom v jazyku, ktorému rozumie, došlo k vážnemu porušeniu práva na spravodlivý proces. Takéto závažné pochybenie nemôže účinne napraviť až súd v druhej inštancii, pretože náprava pochybení súdu prvej inštancie by vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu,

ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie, je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania s nutnosťou riadneho odôvodnenia rozhodnutia).

29. Odvolací súd preto už len z uvedeného dôvodu, bez potreby zaoberať sa ďalším namietaným, rešpektujúc tak zásadu hospodárnosti konania, musel napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

30. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie zabezpečiť všetkým účastníkom rovnaké možnosti uplatnenia ich práv (§ 155 CSP), následne vykonať listinné dôkazy procesne prípustným spôsobom (§ 204 CSP) a vykonanie dokazovania zaznačiť aj do zápisnice o pojednávaní, aby bolo zrejmé, aké dôkazy súd pred rozhodnutím vo veci samej vykonal. Súd prvej inštancie opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo požiadavkám vyplývajúcim z § 220 ods. 2 CSP, teda, aby jeho závery boli logicky správne, presvedčivé a spätne preskúmateľné.

31. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 3 CSP).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je :

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.